

Hoewel christenen één tiende van hun inkomen aan Christus en zijn zaak *mogen* geven, leert de bijbel echter niet dat *christenen één tiende van hun inkomen moeten* geven. 'Het geven van tienden' was een onderdeel van de ceremoniële wet in het Oude Testament. Ook de tempel, de priesters en de dieren offers waren een onderdeel van de ceremoniële wet. Jezus Christus heeft met zijn eerste komst naar deze wereld de ceremoniële wet vervuld, afgeschaft en uitgewist.

De bijbelstudie uit 2 Korintiërs 8:1 - 9:15 leert hoe christenen tijdens het nieuwe verbond behoren te geven.

A. HET GEVEN VAN TIENDEN IN DE ANTIETJE OUDHEID.

1. Het geven van tienden bestond lang voor de tijd van Israël.

Het geven van een tiende van de oogst, een tiende van de winst uit zaken, of een tiende van de oorlogsbuit aan een god was een oud gebruik onder de Semieten en de Indo-Germanen.

2. Het geven van tienden in de bijbel had verschillende betekenissen.

a. Het tonen van respect

Abraham (2167-1992 v.C.) gaf aan Melchisedek, koning van Salem en priester van God, de Allerhoogste, een tiende van de oorlogsbuit. Dat was een teken van respect tegenover iemand die belangrijker was dan hij (Genesis 14:18-20).

b. Het inlossen van een gelofte tegenover God.

Jakob (2007-1860 v.C.) maakte een gelofte tegenover God te Betel. "Indien" God met hem zou zijn en hem zou beschermen op zijn weg ..., dan zou de Here hem tot een God zijn ... en zou hij van alles wat God aan hem geschenken heeft stipt aan God een tiende geven (Genesis 28:20-22).

c. Het betalen van rente voor grondbezit aan een wereldse eigenaar.

Jozef stelde een noodmaatregel voor de Egyptenaren in. Tijdens de zeven vette jaren moesten zij *twee tienden* van hun oogst aan Farao afdragen als een betaling voor grondbezit in Egypte (Genesis 47:24,26). Dit was geven van een werelds tiende en moet onderscheiden worden van het geven van een heilige tiende.

d. Het ondersteunen van aanbidding gedurende de periode van het Oude Testament.

God beval in de ceremoniële wet, die hij aan Mozes gaf (1447-1407 v.C.), dat de Israëlieten een tiende moesten geven om de aanbidding van God in Israël in het tabernakel of tempel in stand te houden.

B. HET GEVEN VAN TIENDEN IN HET OUDE TESTAMENT.

1. Het geven van tienden was een onderdeel van de ceremoniële (rituele) wet van Israël (1447-1407 v.C.).

a. De inhoud van de ceremoniële wet.

- i) Heilige personen (priesters, Levieten).
- ii) Heilige plaatsen (tabernakel, tempel).
- iii) Heilige tijden (Sabbat, feesten en één dag vasten).
- iv) Heilige handelingen (besnijdenis, offeranden, eerstelingen van mensen en oogst, tienden, rein voedsel eten).

b. Het doel van de ceremoniële wet.

De ceremoniële wet had alleen te maken met de aanbidding van God in het heilige land. Het was Gods vereiste hoe zijn volk, Israël, hem zou benaderen en aanbidden gedurende de periode van het Oude Testament. Het was een voorbereiding voor de benadering en aanbidding van God gedurende de periode van het Nieuwe Testament.

God beval Israël om de afgoderij in het land Kanaän te vernietigen. De Israëlieten mochten God niet benaderen of aanbidden op de wijze van de heidense volken die in Kanaän woonden (Deuteronomium 18:9-13)! God koos een plaats waar alle Israëlieten al hun gaven voor het altaar (brandoffers en slachtoffers), al hun tienden, al hun wijgeschenken (speciale gaven, waarschijnlijk de eerstelingen), al hun gelofteoffers en vrijwillige offers (die niet door de wet vereist werden) en de eerstgeborenen van hun vee aan God moesten brengen (Deuteronomium 12:1-6). De eerstgeborenen van de mensen moesten losgekocht worden. Maar de eerstgeborenen van het vee waren heffingen en dienden als voedsel voor de priesters en Levieten van de tempeldienst en werden als vuuroffers aan de Here geofferd (Numeri 18:15-20). Of het eerstgeboren stuk vee diende als voedsel tijdens het offerfeest te Jeruzalem (Deuteronomium 12:7,17-19). Waarschijnlijk hebben de priesters een offerfeest voorbereid van het eerstgeboren stuk vee en hebben zij de gevers van het vee uitgenodigd mee te eten.

2. De inhoud van de tienden werd in het Oude Testament niet duidelijk vastgesteld.

- a. Volgens sommige delen van het Oude Testament bestond de tiende uit "de opbrengst van de dorstvloer en de perskuip", namelijk, koren, nieuwe wijn (most) en olie (Numeri 18:27-30; Nehemia 10:37; 13:12).
- b. Volgens andere delen van het Oude Testament bestond de tiende uit "het zaad van het land, de vruchten van de bomen en de runderen en kleinvee, die onder de staf doorgingen" (wanneer de jaarlijkse telling plaatsvond, Jeremia 33:13) (Leviticus 27:30-32; Deuteronomium 14:22-23) en "honing" (2 Kronieken 31:5-6).

3. De bestemming van de tienden werd in het Oude Testament niet duidelijk vastgesteld.

a. De tiende voor de Levieten (de eerste tiende).

i) De tiende was bestemd voor de ceremoniële dienst in de tabernakel. De Here heeft de stam van Levi (Levieten) afgezonderd om hem in het tabernakel en later in de tempel te dienen. Alleen één familie van de stam van Levi, namelijk, de familie van Aäron, werd afgezonderd als priesters. De Levieten mochten dingen voorbereiden, maar alleen de priesters mochten de offers op het altaar brengen en het tabernakel of de tempel binnengaan. Omdat de Here de priesters en Levieten aangesteld heeft om hem te dienen, heeft hij ook gezorgd voor hun onderhoud door te bevelen dat de tienden voor de priesters en Levieten bestemd waren.

ii) De tiende was bestemd voor de Levieten. De Israëlieten moesten hun tienden brengen en geven aan de Levieten. De tienden fungeerden als het erfdeel van de stam van Levi in het beloofde land en als het loon voor hun arbeid in het tabernakel of de tempel. Maar de Levieten moesten weer een tiende van hun tienden van het graan en de wijn geven aan de priesters. Deze tiende van de tiende diende als de eersteling van de Levieten aan de Here, even als de Israëlieten het beste van hun olie, wijn en graan als eerstelingen van hun oogst aan de Here moesten geven (Numeri 18:12).

iii) De tiende was bestemd voor de priesters. De Here bestemde dat de volgende aan de priesters als hun inkomen gegeven moesten worden:

- de allerheiligste gaven, bestaande uit de spijsoffers, zondoffers, schuldoffers en beweegoffers (Numeri 18:8-11), het beste van de olie, de wijn en het koren (Numeri 18:12), de eerstelingen van de oogst (Numeri 18:13), alles waarop in Israël de ban lag (Numeri 18:14), de eerstelingen van de mensen (die losgekocht moesten worden) en van de reine dieren (Numeri 18:15-19) en de eerste wol van de schapen (Deuteronomium 18:4).
- de heffing van "een tiende van de tiende" die aan de Levieten gegeven werden (Numeri 18:25-28)
- de vergoeding van schuld wanneer de rechtmatige eigenaar gestorven was en geen nabestaande had (Numeri 5:6-10)
- een deel van de oorlogsbuit (Numeri 31:25-29).

b. De tiende voor de vreugdefeest voor het aangezicht van de Here (de tweede tiende).

i) De tiende was bestemd voor de vreugdefeest bij de woonplaats van de Here. De tienden van al Israëls opbrengst uit koren, nieuwe wijn en olie moest voor het aangezicht van de Here, dat is, bij het tabernakel of de tempel, met blijdschap door de bringer, zijn huisgezin en de Levieten in zijn woonplaats opgegeten worden (Deuteronomium 12:6-7,11-12,17-19; 14:22-27). De eerstgeborene van de kudde en het vee werden ook bij deze plaats opgegeten en diende als de vleesgedeelte van de offerande (Deuteronomium 15:19-20). Dit vreugdefeest vond jaar na jaar plaats, waarschijnlijk wanneer de Israëlieten naar Jeruzalem opgingen om de Loofhuttenfeest in de herfst te vieren (Exodus 23:16). Hier worden de tienden niet beschouwd als het inkomen voor de Levieten, maar eerder als een middel om met de Here om te gaan.

Als een Israëliet te ver woonde om zijn tiende naar Jeruzalem te brengen, dan mocht hij zijn tiende verkopen en in geld omzetten. Te Jeruzalem mocht hij dan met dat geld runderen, schapen, wijn of enig iets anders voor de feest met de Here kopen. Hij en zijn huisgezin, zijn dienaren en de Levieten uit zijn dorp vierden dan feest en leerden de Here te vrezen. God wilde de heidense gebruiken om op elke hoogte in het land offers aan Baal en Asjera te brengen aan banden leggen. De Israëlieten moesten leren om alleen de HERE, de God van de bijbel, te vrezen.

ii) De tweede tiende. De Joodse godsdienstige leraren uit de eerste eeuw na Christus noemde deze tiende "de tweede tiende" en beschouwde het als één tiende van de negen tienden die overbleef nadat "de eerste tiende" aan de Levieten afgedragen was. Het is mogelijk dat deze tweede tiende niet letterlijk bedoeld werd, omdat het niet redelijk is om te verwachten dat er zoveel eten verorberd werd tijdens de vreugdefeest. Het woord "tiende" was dan een populaire technische uitdrukking voor "een deel van het geheel", zonder de grootte van dat deel te omschrijven. Aan de andere kant bestaat er geen enkele reden om het woord "tiende" niet letterlijk te nemen. Dan moet erop gewezen worden dat dit vreugdefeest inderdaad een overdadig en zelfs kwistig feest geweest moeten zijn. Wij kunnen vandaag niet meer precies vaststellen wat in die dagen gebeurde.

c. De tiende voor de armen (de derde tiende).

i) De tiende voor de armen. Aan het einde van elk derde jaar moest alle tienden van dat jaar "uit het huis worden weggedaan" en in stookkamers in de woonplaats opgeborgen worden als voedsel voor de Levieten die geen eigen stuk grond bezaten, voor vreemdelingen en voor wezen en weduwen die in hun dorpen woonden (Deuteronomium 14:28-29; 26:12-15). Dit was een tiende voor de armen. De armen konden dan "komen eten en verzadigd worden", dat wil zeggen, ondersteuning voor hun onderhoud ontvangen. Deze tiende kon niet dezelfde zijn als de tiende voor de vreugdefeest, want deze derde tiende werd gebracht in verband met de armen in de dorpen en niet in verband met de vreugdefeest bij het heiligdom te Jeruzalem.

Ten einde de heilige aard van deze tiende te handhaven werd een speciale liturgie voor het brengen van deze tiende vastgesteld. De bringer van de derde tiende moest een plechtige verklaring voor de Here te Jeruzalem afleggen, waarschijnlijk tijdens zijn bezoek aan Jeruzalem. Hij moest verklaren dat hij de hele tiende gebracht heeft en dat hij het niet verontreinigd heeft. Deze tiende wordt "het heilige deel" genoemd omdat het aan de Here gewijd werd, zelfs al werd het niet naar het heiligdom gebracht. De verklaring eindigde met een verzoek dat de Here het komende landbouw jaar zou zegenen (Deuteronomium 26:13-15).

ii) De derde tiende. "De tiende in het derde jaar" (Deuteronomium 14:28-29) is waarschijnlijk dezelfde als de tweede tiende of de tiende voor de vreugdefeest (Deuteronomium 14:22-27), maar elk derde jaar werd het aan een ander doel besteed, namelijk niet aan een feest, maar aan de armen. De grootte van deze tiende was waarschijnlijk een echte tiende deel. De Joodse godsdienstige leraren uit de eerste eeuw na Christus noemde deze tiende "de tiende voor de armen".

Conclusie. Van het volk van God tijdens de periode van het Oude Testament werd vereist dat zij *twee tienden* (dus een vijfde) van de opbrengst van hun oogst aan de Here en zijn erediens in Israël moesten afzonderen. Elk jaar werd één tiende aan de Levieten gegeven zodat zij de tempeldienst in stand konden houden. Elk

jaar voor twee jaren werd de tweede tiende als voedsel voor een vreugdefeest in Jeruzalem meegebracht. Maar elk derde jaar werd deze tweede tiende opzij gezet voor de armen in het dorp.

4. De betekenis van het geven van tienden.

De tienden behoorden aan God. De tienden waren "heilig voor de Here", dat wil zeggen, zij werden afgezonderd voor de dienst van de Here (Leviticus 27:30). Het heilige land behoorde aan de Here en de Israëlieten waren niet de eigenaars van het land, maar alleen vreemdelingen en bijwoners bij God in het land (Leviticus 25:23)! Zij mochten alleen de vruchten van het land eten. De tienden waren dus een soort van huur dat de huurders, Israël, betaalden aan de Eigenaar, God, voor het gebruik van het land. De tienden drukten uit en herinnerde de Israëlieten aan het feit dat zij niets meer dan "huurders" zijn voor het leven! De rijke oogsten van het land en de talrijke kudden dieren verkondigden de goedheid van God. En de Israëlieten als huurders gaven een deel van deze rijkdom als een schatting aan de Eigenaar, God.

5. De tienden mochten niet verwisseld worden, maar mochten wel losgekocht worden.

Een Joodse geschrift (Bekoroth 58b) zegt dat een kudde in een V-vormige fuik gedreven werd met een opening waardoor alleen één dier per keer naar buiten kon gaan. De dieren liepen onder de staf van de herder door terwijl hij ze telde (Jeremia 33:13). De herder raakte ieder tiende dier met zijn staf aan. Dat dier werd met een stuk hout en rood verf gemerkt. De eigenaar mocht niet ingrijpen in welke volgorde de dieren naar buiten kwamen. Als hij betrapt werd dat hij toch een goed dier voor een zieke verruilde, moest hij zowel het zieke dier als het goede dier aan God geven. Hij mocht wel een goed dier loskopen door de waarde van het dier in geld om te zetten, maar dan moest hij wel een vijfde van de waarde erbij optellen (Leviticus 27:30-33). Alleen op deze wijze kon een tiende in soort omgezet worden in een tiende in geld.

C. HET GEVEN VAN TIENDEN NA DE BALLINGSCHAP.

Ná de ballingschap (605 - 538 v.C.) werd het geven van de tienden een soort van tempelbelasting ten einde de dienaren van de tempel te onderhouden.

1. Nehemia als gouverneur tijdens zijn eerste termijn stelt het geven van tienden weer in (445-433 v.C.).

Na de terugkeer uit de ballingschap te Babylon (538 v.C.) herbouwden de Israëlieten de tempel (Ezra 6:15, 521-516 v.C.). Maar voor ongeveer 90 jaren functioneerde de wet van Mozes nauwelijks. Later maakten de leiders, de priesters en de Levieten een bindende overeenkomst met God, stelden het op schrift en zette hun zegels eronder (Nehemia 9:38), waarin zij beloofden de wet van God, die door de dienst van Mozes gegeven werd (Nehemia 10:29), na te komen. Zij beloofden niet meer met ongelovige vreemdelingen in het huwelijk te treden, de Sabbat te onderhouden, de tempeldienst te onderhouden door een soort tempelbelasting te betalen, hout voor het vuur van het altaar te brengen, de eerstelingen van de oogst en van de kudde en vee te brengen en ten slotte ook een tiende van de opbrengst van hun oogst aan de Levieten af te dragen (Nehemia 10:30-39).

Er was echter een verschil met de wet van Mozes (1447-1407 v.C.). Ná de ballingschap brachten de mensen de tienden niet meer naar het heiligdom, maar moesten de Levieten naar de mensen in elk dorp gaan om het op te halen. De priesters moesten toezien dat dit gebeurde en zij zouden "een tiende van de tiende" van de Levieten ontvangen. De tienden werden in opslagplaatsen (voorraadkamers) bij de tempel opgeborgen (Nehemia 10:37-39). Dus, in de dagen van Nehemia ontvingen de priesters en de Levieten (inclusief de zangers en poortwachters) hun inkomen uit de tienden (Nehemia 12:44-47).

2. Maleachi waarschuwt de Israëlieten om hun tienden naar het heiligdom te brengen (432-420 v.C.).

Later, toen Nehemia niet meer in Jeruzalem aanwezig was (433-432 v.C.), verzuimden de priesters, die verantwoordelijk waren voor de opslagplaatsen bij de tempel, om de Levieten met eten te

betalen. De Levieten werden gedwongen naar hun dorpen terug te keren om voor eigen onderhoud te zorgen in plaats te zorgen voor de eredienst van God bij de tempel (Nehemia 13:4-10).

Door de profeet Maleachi wees God de Israëlieten terecht. Hij verweet de Israëlieten dat zij God beroofden omdat zij de tienden en de heffing (waarschijnlijk: de offeranden) niet naar de tempel brachten. De aanbidding van God bij de tempel vond dus niet meer plaats. God beschuldigde de Israëlieten dat zij vanaf de dagen van hun voorvaderen waren afgekeerd van de inzettingen van zijn ceremoniële wet en dat zij zich van God hadden afgekeerd. De Israëlieten hadden eigenlijk nooit de wet van God gehoorzaamd en hadden dus nooit de instelling van de tienden onderhouden. Het gevolg van dit verzuim was dat God keer op keer een vloek over Israël bracht. Deze vloek bestond uit het mislukken van de oogst (Haggai 1:2-11) of een sprinkhanenplaag (Joël 1:4,13). De Here vermaande de Israëlieten om de gehele tiende naar de voorraadkamer bij de tempel te brengen, zodat er voldoende onderhoud voor de tempeldienaren zou zijn. De Here beloofde dat als de Israëlieten dat zouden doen, hij de vensters van de hemel voor hen zou opendoen en regen in overvloed als een zegen op hen zou uitgieten. Dat zou leiden tot grootte oogsten en zou ook voorkomen dat de sprinkhanen hun oogsten afvraten (Maleachi 3:6-12).

3. Nehemia als gouverneur tijdens zijn tweede termijn herstelt nog een keer het geven van de tienden (432 v.C.).

De mensen hebben niet geluisterd naar de prediking van de profeet Maleachi, omdat Nehemia bij zijn terugkeer naar Jeruzalem zijn vorige werk weer moest opbouwen! Hij wees de leiders terecht, riep de Levieten vanuit hun dorpen terug om hun werk bij de tempel te hervatten, zorgde ervoor dat de tienden weer naar de voorraadkamer bij de tempel gebracht werden en stelde betrouwbare mannen aan met de verantwoordelijkheid om deze gaven goed te verspreiden aan de priesters en de Levieten (Nehemia 13:11-13).

D. DE GESCHIEDENIS VAN HET GEVEN VAN TIENDEN.

De geschiedenis van het geven van tienden is niet helemaal duidelijk in het Oude Testament.

1. Het geven van tienden bij het begin van de exodus (1447 v.C.).

Gedurende het begin van de bediening van Mozes te Sinai behoorde "de tiende van het zaad van het land, van de vrucht van bomen, van runderen en van kleinvee" aan de Here (Leviticus 27:30,32).

2. Het geven van tienden gedurende de exodus (116-1407 v.C.).

Later, gedurende de hoge priesterschap van Aäron, werden alleen "het koren van de dorstvloer en de inhoud van de perskuip" als heffing van tienden genoemd (Numeri 18:26,30).

3. Het geven van tienden na de exodus (1407 v.C.).

Later, tegen het einde van het leven van Mozes en zelfs toen de Israëlieten al in dorpen in het land woonden, moesten zij "de tiende van hun koren, most en olie" in een vreugdefeest met hun huisgezin, diensknechten en Levieten, "die binnen hun poorten woonden", voor het aangezicht van God op Gods verkozen plaats eten (Deuteronomium 12:6-7,11-12,17-19; 14:22-29).

4. Het geven van tienden vóór de ballingschap (713-696 v.C.).

Voor de ballingschap heeft koning Hizkia de tempel gereinigd en de eredienst en offeranden in de tempel hersteld. Hij heeft de priesters en Levieten weer in hun taken aangesteld. Hij beval de Israëlieten om een bijdrage te geven aan de priesters en Levieten zodat zij hun werk konden verrichten. Zij brachten in overvloed de tienden van alles: koren, most, olie, honing en van al wat het veld opleverde. En zij brachten de tienden van de runderen, het

kleinvee en van dingen die mensen voor de Here afgezonderd hadden (2 Kronieken 31:2-10).

5. Het geven van tienden ná de ballingschap (445-420 v.C.).

Na de ballingschap kreeg "de tienden van de akker" (koren, most, olie) meer het karakter van een belasting die de Levieten en priesters moesten innen ten einde de tempeldienaren te ondersteunen (Nehemia 10:337-39; 13:12-13; Maleachi 3:6-12).

6. Het geven van tienden gedurende de eerste eeuw na Christus.

De historicus Flavius Josefus (1ste eeuw n.C.) schreef dat de Joodse godsdienstige leraren het probleem in verband met de tienden als volgt oplosten:

- De eerste tiende moest elke jaar gegeven worden om de tempeldienaren (priesters en Levieten) te ondersteunen (Leviticus 27:30,32; Numeri 18:20-32).
- De tweede tiende was één tiende van de overgebleven negen tienden en werd elke jaar gebruikt voor het vreugdefeest bij de tempel (Deuteronomium 14:22-27).
- De derde tiende bestond uit één tiende van de opbrengst van dat jaar en diende als ondersteuning van de armen in elke dorp (Deuteronomium 14:28-29; 26:12-15).

Conclusie. De Joodse godsdienstige leraren in de eerste eeuw n.C. eisten dat de Joden *drie tienden* gaven. Zij moesten *elk jaar twee tienden* afzonderen, één voor de tempeldienaren en één voor het vreugdefeest. Elke derde jaar moesten zij nog eens bovenop een derde tiende opzij zetten voor de armen! Maar de Joodse godsdienstige leraren waren berucht voor het maken van wetten, terwijl zij die wetten zelf niet hielden (Matteüs 23:1-4; Lucas 11:46)!

E. HET GEVEN VAN TIENDEN IN HET NIEUWE TESTAMENT VÓÓR DE KRUISIGING VAN JEZUS.

De Farizeeën en leraren van de wet van Mozes waren schijnheiligen (huichelaars), omdat zij de voorschriften van Gods wet uitbreidden en vereisten dat de Joden die gehoorzaamden, terwijl zij het zelf niet deden. Bijvoorbeeld. In Matteüs 23:23-24 gaven zij één tiende van de tuinkruiden (munt, dille en komijn), terwijl Gods wet dat helemaal niet voorschreef! En zij verwachtten dat hun volgelingen (Joden en proselieten) dat ook deden! Het Oude Testament zegt niets over het geven van een tiende van de tuinkruiden en toch vereisten de Joodse godsdienstige leiders en leraren dat van hun volgelingen. Maar het Oude Testament zegt wel veel over gerechtigheid (NBG: oordeel), barmhartigheid en trouw en juist dat deden de Joodse godsdienstige leiders en leraren niet! Jezus noemt hen "blinde wegwijzers, die de mug uitziften, maar de kameel doorslikten". Jezus zei dat de Joden gerechtigheid, barmhartigheid en trouw moesten beoefenen en ook dat zij de tienden, die voorgeschreven waren in de wet, moesten geven.

Het is belangrijk te zien in welke context Jezus deze opdracht geeft. Jezus sprak tot *Joden* en niet tot christenen. En Jezus sprak *vóór zijn dood en opstanding!* Jezus was nog steeds bezig om tot de verloren schapen van Israël te spreken (Matteüs 10:5-6)! Vóór zijn dood en opstanding bleven de voorschriften van de ceremoniële wet nog steeds gelden (cf. Lucas 18:12).

Een paar belangrijke regels voor de juiste uitleg van de bijbel zijn de volgende:

1. Let op de toehoorders. Wie wordt aangesproken?

Jezus sprak tot Joden (Farizeeën en leraren van de Joodse wet) en NIET tot de leden van de Gemeente van Jezus Christus.

2. Let op de tijd. Wanneer worden deze dingen gezegd?

Jezus sprak *vóór zijn dood en opstanding*, toen hij zich vooral bezig hield met de verloren schapen van Israël (Matteüs 10:5-6; 21:42-44). Pas met de dood en opstanding van Jezus Christus

wordt de ceremoniële wet van het Oude Testament vervuld, buiten werking gesteld en weggedaan (Matteüs 5:17; Efeziërs 2:15; Kolossenzen 2:14). Pas ná de dood en opstanding van Christus breidde Jezus Christus zijn Grote Opdracht uit naar alle volken (Matteüs 24:14; 28:19).

3. Let op de bedoeling. Wat bedoelt de schrijver te zeggen?

In Matteüs 23 bedoelde Jezus de Joodse godsdienstige leraren te leren dat zij niet het recht hadden om de waarheden en waarden in de bijbel eigenmachtig te veranderen (Matteüs 15:1-20). Hij bedoelde niet de christenen te leren om tienden te geven!

F. HET GEVEN VAN TIENDEN IN HET NIEUWE TESTAMENT NÁ DE KRUISIGING VAN JEZUS.

1. Het woord 'wet' heeft verschillende betekenissen in de bijbel.

a. De wet als Gods eis van gerechtigheid.

Gods wet is Gods heilige en rechtvaardige eis dat alle mensen 100% volmaakt moeten leven en dat alle overtredingen van zijn eis 100% gestraft moeten worden.

Alle mensen zijn "onder Gods wet" (Romeinen 2:12-16). Gods wet eist volmaakte gerechtigheid. Maar omdat niemand Gods wet volmaakt houdt (Jakobus 2:10) en geen natuurlijke mens Gods wet kan houden (Romeinen 8:7-8), staan alle mensen onder Gods verdoemenis (oordeel)(Romeinen 3:19; 8:1) en onder Gods vloek (Galaten 3:10). Geen mens zal door God rechtvaardig verklaard worden doordat hij probeert om Gods wet te houden (Galaten 2:16; Romeinen 3:20). Niemand kan Gods heilige en rechtvaardige vereisten vervullen! Gods heilige en rechtvaardige vereisten werden gedurende de periode van het Oude Testament uitgedrukt in Gods morele wetten, Gods ceremoniële wetten en Gods sociale wetten.

b. De wet als Gods morele vereisten gedurende de periode van het Oude Testament.

De morele wetten waren Gods vereisten *hoe Gods verlorene volk (Israël) behoort te leven als Gods volk in deze wereld*. De morele wetten zijn opgesomd in de Tien Geboden (Exodus 20:1-17) of de wet van de liefde (Deuteronomium 6:5; Leviticus 19:18).

c. De wet als Gods ceremoniële vereisten gedurende de periode van het Oude Testament.

De ceremoniële (rituele) wetten waren Gods vereisten *hoe Gods volk (Israël) tot God behoort te naderen en hem behoort te aanbidden*. De ceremoniële wetten werden verdeeld in wetten aangaande heilige mensen (priesters en Levieten), heilige plaatsen (het tabernakel en later de tempel), heilige tijden (Sabbat, de feesten en één vastendag) en de heilige handelingen (besnijdenis, offeranden, eerstelingen, eerstgeborenen, tienden en rein voedsel). De eerste tiende werd bestemd om de aanbidding van Israël in de tempel aan de gang te houden. En de tweede tienden fungeerde als een soort godsdienstig en sociaal feest in Israël.

d. De wet als Gods sociale vereisten gedurende de periode van het Oude Testament.

De sociale (civiele) wetten waren Gods vereisten *hoe Gods volk (Israël) behoort te fungeren als een theocratische staat*. De sociale wetten hadden te maken met het juridische systeem van de theocratische staat van Israël, zoals wetten m.b.t. relaties en bezittingen, strafwetten voor bv. seksuele immoraliteit en diefstal en militaire wetten i.v.m. oorlogen van Israël tegen de volken, die God veroordeeld had (Deuteronomium 7:1-11). De derde tiende fungeerde als een soort politieke en sociale belasting om de armen binnen de theocratische staat van Israël te steunen.

2. De wet werd vervuld bij de eerste komst van Jezus Christus.

a. De vervulling van de vereisten van de morele wet.

Bij zijn eerste komst vervulde Jezus Christus de morele wet op twee fronten:

i) Jezus Christus vervulde de morele vereisten van God voor de verlossing. Gods heilige en rechtvaardige eis dat mensen 100%

heilig en rechtvaardig leven en dat alle overtredingen van deze eis voor 100% gestraft worden, werd door het volmaakte leven van Jezus Christus op aarde en zijn dood voor de zonden van mensen vervuld. Hij werd opgewekt uit de doden als bewijs dat God de Vader zijn volbrachte verlossingswerk in ons plaats voor de volle 100% geaccepteerd had. Jezus Christus vervulde alle eisen van Gods morele wet door een volkomen zondeloos leven te leiden (Hebreeëen 7:26) en door eens voor altijd te sterven als een volmaakte zoenoffer voor alle zonden van de mensen die in hem geloven. (Hebreeëen 7:27). Hij heeft zijn mensen vrijgekocht van de vloek van de wet door een vloek te worden voor hen in de plaats toen hij aan het kruishout hing (Galaten 3:13). Zo werd Jezus Christus de volmaakte Hoge Priester voor eeuwig (Hebreeëen 7:28).

ii) Jezus Christus verkondigde de juiste betekenis van de morele wetten voor het leven. Hij verkondigde het evangelie van Gods koninkrijk, bekering en geloof (Marcus 1:14-15). Hij leerde de ware betekenis van de morele wetten en hoe zijn mensen behoorden te leven als zijn volk (Matteüs 5:17-18 en alle gelijkenissen). Zo werd Jezus Christus de volmaakte Profeet voor eeuwig (Deuteronomium 18:18-19; Handelingen 3:22-23).

b. De vervulling van de vereisten van de ceremoniële wet.

Bij zijn eerste komst vervulde Jezus Christus de ceremoniële wet. De ceremoniële wetten in het Oude Testament waren alleen maar *afbeeldingen (typen), schaduwen en illustraties (zinnebeelden) van de werkelijkheden* die met de eerste komst van Jezus Christus kwamen (Hebreeëen 8:5; 9:9-10; 10:1-4). Zie punt 4b hieronder.

c. De vervulling van de vereisten van de sociale wet.

Bij zijn eerste komst vestigde Jezus Christus *zijn koninkrijk*, niet alleen in Israël, maar ook in alle volken in de hele wereld! Hij was 'het beloofde Zaad' van Abraham, in wie alle volken in de wereld gezegend zouden worden (Galaten 3:16). Hij werd de Koning van alle koningen en Heer van alle heren (Openbaring 19:16), aan wie alle macht in de hemel en op aarde gegeven werd (Matteüs 28:18) en zijn koninkrijk zou alle koninkrijken vermorzelen en tot een definitief einde brengen (Daniël 2:44). Al de gelijkenissen over het koninkrijk van God in het Nieuwe Testament verplaatsen de sociale wetten van de theocratische staat van Israël in het Oude Testament (Matteüs 21:42-44), overtreffen alle sociale en juridische wetten van alle volken op aarde en zijn de richtlijnen geworden waardoor christenen zouden leven in alle landen in deze wereld (Matteüs hoofdstukken 5-7).

d. De functie van de morele wet in de periode van het Nieuwe Testament.

De functie van Gods morele wet in het Nieuwe Testament is precies dezelfde als de functie van Gods morele wet in het Oude Testament. De morele wet was nooit een middel waardoor mensen voor God gerechtvaardigd konden worden. Het is dat ook niet nu. De morele wet van God is nog steeds Gods richtlijn hoe zijn verlorene volk als zijn volk in deze wereld behoort te leven (Matteüs 22:37-40; Romeinen 13:8-10; Galaten 5:14). In Matteüs 5:21-48 legt Jezus Christus de juiste betekenis van de Tien Geboden uit als Gods richtlijn hoe christenen in Gods koninkrijk behoren te leven. De morele wet is nooit geschrapt of opgeheven.

3. De wet werd uitgewist bij de eerste komst van Jezus Christus.

Lees Kolossenzen 2:14.

a. De wet getuigde tegen mensen en veroordeelde mensen.

Het 'handschrift' (geschreven wet) verwijst naar zowel de morele als de ceremoniële kant van de wet in het Oude Testament (cf. Kolossenzen 2:16-17). De Israëlieten hebben als het ware een contract ondertekend toen zij zich met een vloek verbonden hadden om alle voorschriften van Gods wet te gehoorzamen (Deuteronomium 27:26). Maar omdat niemand (behalve Jezus) ooit in staat was om de wet te houden (Romeinen 3:10-12; Jakobus 2:10), kwam iedereen onder Gods vloek (Galaten 3:10). De hele wet van God was een tegenstander van elk mens. De wet beschuldigde alle mensen dat zij Gods heilige en rechtvaardige vereisten overtreden hadden en veroordeelde hen tot schuld en schande in Gods ogen (Romeinen 3:19-20). Gedurende de hele periode van het Oude Testament hield de wet als een

schoolmeester toezicht over de Israëlieten, beschuldigde hen en veroordeelde hen (Galaten 3:24-25). De wet getuigde tegen mensen en bedreigde de mensen met veroordeling (Kolossenzen 2:14). Ook nu nog toont Gods wet aan mensen dat zij zondaren zijn en dat zij gered moeten worden (Romeinen 7:7-8).

b. Jezus Christus heeft de wet uitgewist (herroepen, opgeheven, afgeschaft, weggedaan).

Door de wet aan het kruis te spijkeren toen hij stierf, heeft Jezus Christus de wet als een vermeend middel tot rechtvaardiging in Gods ogen uit de weg geruimd. De vereisten van de wet stierf voor gelovigen in Jezus Christus toen Jezus Christus stierf. De vereisten van Gods wet zijn vervuld en veroordelen hen niet langer. Maar de gelovigen in Jezus Christus zijn ook gestorven voor de vereisten van de wet toen zij met Christus stierven. Zij proberen niet langer gerechtvaardigd te worden door de wet te houden (Romeinen 7:1-6). Door zijn dood aan het kruis heeft Jezus Christus de bindende macht van de wet op gelovigen verbroken en op doen houden. Daarom leert het Nieuwe Testament dat Jezus Christus de wet heeft uitgewist (herroepen, opgeheven, afgeschaft weggedaan). De wet kan niet langer de gelovigen beschuldigen, veroordelen of verdoemen.

4. De wet werd afgeschaft bij de eerste komst van Jezus Christus.

Lees Efeziërs 2:13-18.

a. De wet bracht scheiding tussen mensen.

Na de Babylonische ballingschap verschoof de Joodse godsdienstige leiders en leraren de nadruk van de morele wet naar de ceremoniële wet. *De uiterlijke schijn* van het houden van de wet werd veel belangrijker dan *de innerlijke en oprechte gehoorzaamheid* aan de rechtvaardige vereisten van Gods wet (Matteüs 5:17-48). Zij maakten zelfs de ceremoniële wetten krachteloos door 613 traditionele regels, die zij zelf opgesteld hadden, eraan toe te voegen (Matteüs 15:1-20).

Zij bouwden zelfs een echte muur rondom het tempelplein om dat gebied te reserveren voor Joden alleen en zette een waarschuwingsbord op die niet-Joden verbood het tempelplein te betreden. In Efeziërs 2:15 vergeleek Paulus de ceremoniële wet met deze muur. De Joodse godsdienstige leiders en leraren hadden Gods ceremoniële wet veranderd in een geestelijke muur dat niet-Joden afscheidde van de Joden. Ook de Joodse christenen hadden de neiging om vast te houden aan sommige ceremoniële wetten als bv. de besnijdenis, het eten van ceremonieel rein voedsel, het brengen van tienden, het houden van de Sabbat, de Joodse feesten en het vasten. Op deze wijze richtten ook zij een geestelijke muur op tussen Joodse christenen, die deze ceremoniële wetten hielden, en de niet-Joodse christenen, die deze ceremoniële wetten niet hielden. Deze scheiding bracht vijandschap tussen de twee groepen gelovigen.

b. Jezus Christus heeft de ceremoniële wet afgeschaft (beëindigd, buiten werking gesteld).

Door aan het kruis te sterven heeft Jezus Christus deze geestelijke scheidingsmuur tussen Joodse gelovigen en niet-Joodse gelovigen afgebroken. Hij heeft de ceremoniële wet vervuld en daarmee afgeschaft, beëindigd en buiten werking gesteld. Hij heeft aan het bestaan van de ceremoniële wet een definitief einde gemaakt. Hij deed dat ten einde één christelijke gemeenschap te scheppen die bestond uit Joodse christenen en niet-Joodse christenen. Christus kwam om één kudde met één Herder tot stand te brengen (Johannes 10:16). Hij kwam om de Joodse christenen en de niet-Joodse christenen tot één nieuwe mens te scheppen en hen tot één lichaam te verbinden (Efeziërs 2:14-22; 3:3-6). Jezus Christus heeft het idee dat de morele wet mensen zou kunnen rechtvaardigen uit de weg geruimd en hij heeft de ceremoniële wet als een vermeend middel om mensen te rechtvaardigen of als een gewaand middel om tot God te naderen en hem te aanbidden afgeschaft.

5. De wet werd voor altijd veranderd bij de eerste komst van Jezus Christus.

Met de eerste komst van Jezus Christus kwam er een definitieve verandering in de wet. Hebreeën 7:12 zegt, "Uit een verandering

van priesterschap volgt noodzakelijk ook *een verandering van wet*". De Nieuwe Testament openbaring leert heel duidelijk hoe de verschillende onderdelen van de ceremoniële wet vervuld werden en daardoor afgeschaft werden.

a. De priesters.

De priesters in de orde van Aäron werden vervangen door één priester in de orde van Melchisedek. Alle priesters uit het Oude Testament werden vervangen door de één en enige Hoge Priester, Jezus Christus (Hebreeën 7:11-28).

b. De tempel.

Het tabernakel werd afgeschaft (Hebreeën 8:1-6; 9:1-8,24). Ook de tempel werd afgeschaft (Matteüs 27:51; Handelingen 7:48-49; 17:24-25; Openbaring 21:22) en vervangen met de christelijke gemeenschap of Gemeente van Christus. De Gemeente of Kerk van Jezus Christus is nooit een godsdienstig gebouw, maar een groep mensen in wie Gods Geest woont (2 Korintiërs 6:16; Efeziërs 2:19-22).

c. De Joodse feesten.

De Joodse feesten werden ook afgeschaft (Romeinen 14:5; Kolossenzen 2:16-17; Galaten 4:8-11).

d. De Sabbat.

Het ceremoniële aspect van de Sabbat (zevende dag en alleen maar rusten) werd afgeschaft en vervangen door het doen van goede werken en het redden van levens (Marcus 2:23-28; 3:1-6).

e. De ceremoniële gebeden.

De ceremoniële gebeden drie maal elke dag met het gezicht naar Jeruzalem (Psalm 55:18; Daniël 6:11) werden vervangen door gebed alleen met God (Matteüs 6:5-6).

f. De vasten.

De vasten en treuren werden vervangen door vreugde (Matteüs 6:16-18; 9:14-17) Marcus 2:18-22).

g. De besnijdenis.

De fysieke besnijdenis van het lichaam werd vervangen door de geestelijke besnijdenis van het hart (Romeinen 2:28-29; 1 Korintiërs 7:17-20; Galaten 6:15).

h. Ceremonieel rein voedsel.

De voorschriften met betrekking tot het eten van rein voedsel werden afgeschaft toen Jezus alle voedsel 'rein' verklaarde (Marcus 7:19; Romeinen 14:2-6,13-23; Kolossenzen 2:16; 1 Timoteüs 4:3-5).

i. Offeranden.

De offeranden werden afgeschaft, omdat ze allemaal vervuld werden in de eens voor altijd offer van Jezus Christus aan het kruis (Johannes 1:29; Hebreeën 7:27; 9:9-14,25-26; 10:10). (Grieks: eřapax, éénmaal, eens voor altijd, een aanduiding van de beslistheid en finaliteit van deze gebeurtenis).

j. De tienden.

Het geven van één tiende, of zelfs twee of drie tienden (!) werd afgeschaft met de afschaffing van de tempel (als godsdienstige gebouw), de afschaffing van de priesters en Levieten (als uitvoerders van de tempeldienst) en de afschaffing van de offeranden (die elke dag geslacht moesten worden). Het geven van tienden werd vervangen door de nieuwtestamentische wijze van geven (Marcus 12:41-44; Lucas 6:38; 1 Korintiërs 16:2; 2 Korintiërs 8:3,12,14; 9:6-7). Bij wijze van spreken mag de arme veel minder dan een tiende geven en mag de rijke veel meer dan een tiende geven.

Conclusie.

Jezus Christus heeft de ceremoniële wet afgeschaft en geen van deze ceremoniële voorschriften mogen weer in de christelijke gemeenschap (de Gemeente) ingevoerd worden, omdat zij scheiding brengen tussen christenen. De voorschriften van de ceremoniële wet zijn eens voor altijd vervuld (Matteüs 5:17) en daarom afgeschaft (beëindigd, buiten werking gesteld)(Efeziërs 2:15) en uitgewist (opgeheven, weggedaan)(Kolossenzen 2:14). Deze voorschriften mogen nooit

weer in de Gemeente van Jezus Christus ingevoerd worden om aldus opnieuw scheiding te brengen tussen christenen.

Daarom mogen voorschriften als de volgende uit de ceremoniële wet van het Oude Testament NIET ingevoerd worden in de Gemeente van Jezus Christus: een priesterklas, het bouwen van tempels en altaren, het besnijden van jongens of meisjes, het houden van de zevende dag als een Sabbat, het vieren van de Joodse feesten, de vastendagen, het eten van zogenaamde 'rein' voedsel en het brengen van dierenoffers.

Daarom mag ook het voorschrift met betrekking tot het geven van tienden NIET ingevoerd worden in de Gemeente van Jezus Christus. Het is geen voorgeschreven plicht of vereiste voor christenen! God vereist niet dat christenen een tiende moeten geven. Maar integendeel leert hij de christenen om als volgt te geven: overvloedig (NBG: mildelijk), met overtuiging wat God wil dat zij geven, vrijwillig, zonder tegenzin, zonder dwang en met blijmoedigheid (2 Korintiërs 9:6-7)!